

Największe atrakcje ziemi staszowskiej

LOT „Czym chata bogata”

Pieszko, konno i kajakiem - poznaj region nasz ze smakiem

Lokalna Organizacja Turystyczna „Czym chata bogata” zaprasza do zwiedzania największych atrakcji turystycznych powiatu staszowskiego. U nas podładowacie akumulatory i poznacie smak przygody. Nasz region to wspaniałe miejsce dla aktywnych odkrywców, ludzi, którzy chcą wiedzieć więcej, widzieć dalej i czuć mocniej oraz fanów niezbyt mocnych, ale klimatycznych doznań.

Tylko u nas możecie wcielić się w średniowiecznego rycerza (Szydłów), kowboja otoczonego stadem potężnych bizonów (Kurozwęki), albo dzielnego żeglarza przemierzającego bezmiar morza świętokrzyskiego (Chańcza), czy zagubionego w bagnistej amazońskiej dżungli podróżnika (Golejów). Kto woli może przysiąc na diabelskim kamieniu i przeczytać dzieciom legendę o złych czarownicach, albo odpocząć u gościnnego gospodarza i skosztować wyśmienitego wiejskiego jedzenia.

Każdego dnia możecie odkrywać i poznawać, bo czekają na Was pałace, dwory, wspaniałe kościoły. Możecie je zwiedzać, ale nie musicie, bo nasz region to także wymarzone miejsce dla lubiących poleniuchować na plaży lub powędkować. Chańcza i Golejów to znane i cenione wśród wędkarzy zbiorniki wodne. Można tu złowić potężnego karpia lub zapolować na szczupaka giganta.

W którąkolwiek stronę nie pojedziecie, zaskoczy Was, że tak blisko można znaleźć tak piękne miejsca. Od Staszowa - centrum regionu - w zasięgu jednodniowej wycieczki rowerowej lub samochodowej są najbardziej atrakcyjne miejsca województwa świętokrzyskiego: Sandomierz, Ujazd, Opatów, Święty Krzyż, Kielce, Chęciny, Jaskinia Raj, Busko-Zdrój, Pacanów i Rytwiany, a tuż za Wisłą - Baranów Sandomierski.

Zapraszamy
Czym chata bogata

Lokalna Organizacja Turystyczna „Czym chata bogata” działa w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim.

Zrzesza trzy gminy: Bogorię, Staszów i Szydłów. Łączna powierzchnia jaką zajmują to 456,8 km², z czego Staszów - 225,86 km² w tym miasto - 26,88 km², Szydłów - 107,53 km² i Bogoria - 123,41 km². Największą miejscowością jest liczący 15 tys. mieszkańców Staszów, będący jednocześnie stolicą powiatu i centrum regionu.

Teren LOT „Czym chata bogata” położony jest na pograniczu Gór Świętokrzyskich, Sandomierszczyzny i Poniądzia.

Ten teren to niezwykle połączenie form i kontrastów. Są tu zarówno wzniesienia Pasma Wygielzowskiego Gór Świętokrzyskich, jak i obniżenia dolin rzecznych Czarnej i Kacanki. Liczne jeziora i rzeki, graniczą z przeciętymi wąwozami wzniesieniami. Podobnie dzieje się w odniesieniu do sposobu zagospodarowania terenu. Żyzne, gęsto zaludnione tereny, graniczą ze wspaniałymi przyrodniczo i pięknymi lasami. To region o bardzo bogatym dziedzictwie kulturowym, pełen zamków, dworów, kościołów, ale także licznych śladów gospodarczej przeszłości.

Staszów położony jest w odległości 54 km od Kielc i 120 km od Krakowa. Przebiegają drogi wojewódzkie:

- 764 (Kielce - Staszów - Połaniec)
- 757 (Opatów - Staszów - Stopnica)
- 765 (Chmielnik - Staszów - Osiek)

Lokalna Organizacja Turystyczna „Czym chata bogata”
ul. Parkowa 6, 28-200 Staszów

Serce regionu

Staszów

Staszów to historyczne miasto, którego nazwa pochodzi od legendarnego założyciela Stasza Kmiotko. Pierwsze wzmianki pisane pojawiły się już w XII w., a prawa miejskie Staszów uzyskał w 1525 r. Od tamtej pory, przez długie wieki działał prężnie, słynąc m.in. ze znakomitych wyrobów szabelniczych i ceramicznych. Największe straty poniósł w okresie II wojny światowej. Drugą szansą dla Staszowa stał się rozwój przemysłu wydobniczego w pobliskim Grzybowie. W miejscowości tej dokonano pierwszego w Polsce wydobycia siarki metodą podziemnego wytopu.

Miasto i gmina Staszów położona jest na brzegach rzeki Czarnej, w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, ok. 50 km od Kielc.

Najbardziej charakterystycznym dla miasta elementem architektonicznym jest zabytkowy rynek z dawnymi kramnicami, pełniącymi niegdyś funkcję bliźniaczą do krakowskich sukiennic.

W mieście znajduje się kilka bardzo cennych zabytków m.in. kościół św. Bartłomieja, z 1343 r. wraz z renesansową kaplicą Matki Boskiej Różańcowej oraz XVII-wieczny ratusz, w którym mieszczą się obecnie Biblioteka Publiczna, Galeria „Punkt” oraz restauracja „Pod Zegarem”. Zabytkowy jest także układ architektoniczny Rynku i przyległych ulic, gdzie można znaleźć przykłady dawnej architektury małomiasteczkiej i przemysłowej.

W Staszowie są trzy parki. W parku im. Adama Bienia znajduje się pomnik upamiętniający patrona, jest też drugi - poświęcony pomordowanym na Wschodzie policjantom. W parku „Nad Czarną” jest natomiast amfiteatr, plac zabaw, staw oraz wiele pomnikowych drzew. Staszów ma także gęstą sieć darmowego, bezprzewodowego internetu.

Staszów jest gospodarczym centrum regionu, z bardzo dobrą ofertą handlową. Znajdują się tu liczne sklepy, centra handlowe, punkty usługowe, lokale gastronomiczne i noclegowe.

Na terenie miasta znajduje się także otoczone pięknym lasem jezioro Golejów, z kąpieliskiem, plażą oraz ośrodkami wypoczynkowymi, gwarantującymi kilkaset miejsc noclegowych w różnym standardzie.

Można także skorzystać z oferty Powiatowego Centrum Sportowego, w tym basenu i hali ze ścianką wspinaczkową. W mieście aktywnie działa Staszowski Ośrodek Kultury, który organizuje m.in. imprezy kulturalne. Należą do nich cieszące się dużym uznaniem ogólnopolski Turniej Tańca Towarzystw, Dzień Chleba oraz klimatyczne: „Wieczór w kolorach jesieni” i „W świątecznym nastroju”.

Przez Staszów przebiega zielony szlak turystyczny PTTK Chańcza - Pielaszów, Szlak Przygody - Kraina Kultur oraz szlaki Regionalnej Organizacji Turystycznej - Miejsca Mocy i Architektury Obronnej. Tuż obok miasta biegnie odcinek małopolskiej drogi Świętego Jakuba prowadzącej aż do odległej Hiszpanii.

Rynek

Centrum zabytkowego starego miasta ma układ renesansowy. Z każdego rogu wychodzą dwie prostopadłe do siebie ulice. Kamienice wokół Rynku pochodzą z XVIII w. Wybudowane zostały przez ówczesnego właściciela – Augusta Aleksandra Czartoryskiego i stanowią zwartą zabudowę w układzie kalenicowym, z nielicznymi już charakterystycznymi arkadowymi bramami przejazdowymi.

Układ architektoniczny Staszowa

Zabytkowe domy z początku XIX w. znajdują się wzdłuż ulicy Kościelnej łączącej Rynek z kościołem. Na rogu Rynku usytuowany jest piętrowy, murowany budynek z pierwszej połowy XIX w. Dalej, na zamknięciu ulicy Poprzecznej, widać budynek starej poczty z ok. 1820-1830 r., murowany, piętrowy, z sienią na przestrzał, sklepioną kolebkowo-krzyżowo. Od północnej strony, na piętrze znajduje się bardzo ciekawy drewniany ganek. Zabytkowe są również ciągi parterowych domów z pierwszej połowy XIX w., murowanych, z bramami przejazdowymi z boku. Znajdują się m.in. na tzw. Staszówku, przy ulicach: Długiej, Kolejowej, Przejazdowej, Krakowskiej i Parkowej. Bardzo ciekawym zabytkiem o pięknej bryle był usytuowany przy ulicy Parkowej (do czerwca 1981 r.) budynek dawnego spichlerza z XVIII-XIX w. - drewniany, z wysokim gontowym dachem naczółkowym, zadaszeniami w ścianach szczytowych i wydatnym okapem dookoła.

Ratusz staszowski

Usytuowany pośrodku Rynku to architektoniczna wizytówka miasta. Został wybudowany w stylu klasycystycznym w pierwszej połowie XVIII w. przez Aleksandra Czartoryskiego. Budynek jest murowany, parterowy, z szerokimi korytarzami, zbudowany na planie prostokąta. Umieszczono na nim wieżę zegarową, która pierwotnie była dwukrotnie wyższa niż obecna.

Podcienia arkadowe, tzw. minisukiennice są niewątpliwie urozmaiceniem bryły. Do dziś oprócz bryły budynku z arkadowymi podcieniami zachowały się także inne pierwotne elementy architektoniczne. Są to trzy rodzaje sklepień: kolebkowe z lunetami pod korytarzem, sienią i pomieszczeniami przy podcieniach; krzyżowe pod wieżą i w jednym z pomieszczeń oraz żaglaste.

Ratusz początkowo był siedzibą władz miasta. Spełniał także funkcje handlowe i gastronomiczne, dlatego też często nazywano go kramnicami. Obecnie mieści się tu restauracja „Pod Zegarem”, Biblioteka Publiczna oraz galeria „Punkt” Staszowskiego Ośrodka Kultury.

Kapliczka pw. św. Jana Nepomucena

Na górującym nad Staszowem wzgórzu, przy ul. Opatowskiej, znajduje się kapliczka pw. Jana Nepomucena. Wybudowana została w 1848 r. na dawnym kurhanie. Dawniej przy niej grzebano żołnierzy austriackich, obok był cmentarz. Dziś sprzed kaplicy można podziwiać panoramę Staszowa.

Pomnik im. Tadeusza Kościuszki

Zlokalizowany obok ratusza pomnik jest punktem, przy którym w Staszowie odbywają się najważniejsze uroczystości patriotyczne, tj. obchody Konstytucji 3 Maja i Święto Niepodległości. Był wielokrotnie przebudowywany i przenoszony. Powstał w 1864 r. po zakończeniu powstania styczniowego, jako wyraz wdzięczności wobec cara Aleksandra za uwłaszczenie chłopów. Pomnik stał na skwerku po zachodniej stronie rynku, w pobliżu wylotu ul. Opatowskiej. Odbywały się tam parady pułku carskiej kawalerii stacjonującego w Staszowie do I wojny światowej. W 1917 r. w setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki w miejscu głównej tablicy zamontowano metalowy medalion z podobizną Kościuszki i napisem ku jego czci. W czasie II wojny światowej Niemcy usunęli pomnik i postawili u wylotu ul. Krakowskiej, gdzie stał do 1964 r. Potem pomnik przeniesiono na stary cmentarz przy kościele pw. św. Bartłomieja. W 1981 r. wrócił na rynek i został postawiony po wschodniej stronie ratusza, gdzie stoi do dzisiaj.

Szydłów

Niewiele jest w Polsce miejsc takich jak Szydłów, gdzie historia zakłeta jest w każdym kamieniu. Z początkami miasta wiąże się legenda o zbroju Szydło, który rabował podróżnych podążających handlowym szlakiem. Jedni mówią, że był to szlak bursztynowy, inni, że to szlak późniejszy, handlowy z Krakowa do Sandomierza. Legenda głosi, że Szydło łupił kupców, a zrabowane dobra ukrywał w jaskiniach. Któregoś razu napadł na orszak biskupi, czy też królewski i został schwytany. Za zrabowane mienie kazano mu zbudować kościół i założyć osadę. Takie, według legendy, były początki Szydłowa.

Osada położona na wapiennym wzniesieniu, na szlaku między Krakowem a Sandomierzem, rozwijała się bardzo szybko. Prawdopodobnie już w XIII w. miała status miasta. Potwierdzeniem przywilejów miejskich był dokument sprzedaży wójtostwa w Szydłowie wystawiony przez Władysława Łokietka 1 lipca 1329 r. W połowie XIV w. król Kazimierz Wielki otoczył miasto murami obronnymi, wznosił zamek oraz kościół murowany. Miasto dynamicznie się rozwijało przez kolejne trzy stulecia. Szczytowym wskaźnikiem zamożności Szydłowa były wodociągi miejskie zbudowane w 1528 r. Okres prosperity kończy się w połowie XVII w. Pożary i potop szwedzki systematycznie rujnowały miejscowość. W 1869 r. ukazem carskim Szydłów został pozbawiony praw miejskich. II wojna światowa przyniosła kolejne poważne zniszczenia, na szczęście zaraz po wojnie najważniejsze zabytki zostały zabezpieczone.

Pomimo wielu klęsk i katastrof, Szydłów zachował swój średniowieczny układ urbanistyczny. Z pewnością jest to świetne miejsce dla szkolnych wycieczek. Można tu przeprowadzić żywą lekcję historii. Co warto zobaczyć? Największe wrażenie robią mury obronne ponadkilometrowej długości wraz z monumentalną Bramą Krakowską. Można teraz tam wejść i pospacerować wczuwając się w atmosferę dawnych czasów.

W miasteczku, które dziś liczy zaledwie 1100 mieszkańców, kiedyś funkcjonowały aż trzy kościoły! Te-

raz funkcje sakralne spełnia tylko jeden – gotycka fara pw. św. Władysława, ufundowana przez króla Kazimierza Wielkiego. Jest to jedyny zabytek w Szydłowie zbudowany z cegły. Poza murami miejskimi, niemal naprzeciwko Bramy Krakowskiej, znajduje się najstarszy zabytek w miasteczku - kościółek pw. Wszystkich Świętych. Podziwiać można w nim polichromię datowaną na 1375 r. Malowidła przedstawiają sceny z Nowego Testamentu. To właśnie ten kościółek, według legendy, miał zbudować nawrócony ze złej drogi Szydło. W skałach pod świątynią znajdują się jego jaskinie.

Od XIV w. Szydłów zamieszkiwała również ludność żydowska, która w XVI w. wybudowała synagogę.

Budynek przetrwał do dzisiejszych czasów będąc jedną z najstarszych zachowanych bożnic w Polsce. Obecnie znajduje się tam siedziba Gminnego Centrum Kultury i Punkt Informacji Turystycznej. Na głównej sali można obejrzeć liczne judaika, pamiątki po społeczności żydowskiej oraz dzieła jednego z najbardziej cenionych, polskich artystów rzeźbiarzy – prof. Kazimierza Gustawa Zemły.

Odwiedzając Szydłów nie można ominąć placu zamkowego. Zamek od miasta odgradzony był dodatkowym murem kurtynowym. W razie zdobycia grodu przez najeźdźców, mieszkańcy mogli schronić się w zamku, do którego prowadziła tylko jedna brama. Dziś na miejscu dawnej bramy stoi tzw. budynek

bramny z XVIII w., zaś po dawnej świetności rezydencji królewskiej pozostał jeden budynek tzw. sala rycerska zachowana w formie trwałej ruiny. Jest także skarbczyk, powstały z przebudowania dwóch przylegających do siebie, okrągłych wież obronnych. Dziś mieści się tam gminna biblioteka oraz muzeum. Obejrzeć w nim można wystawę malarstwa prof. Mariana Czapli, eksponaty geologiczne, etnograficzne i historyczne.

Świetność dawnych czasów wraca wraz z rycerzami, którzy raz do roku pojawiają się w Szydłowie. To jedyny w województwie świętokrzyskim turniej rycerski przyciągający barwny korowód rekonstruktorów nie tylko z Polski, ale także z zaprzyjaźnionej

Słowacji czy Węgier. Walczą o miecz króla Kazimierza Wielkiego.

Kto szuka innych klimatów, nie rozczaruje się odwiedzając miasteczko podczas dorocznego Święta Śliwki. Bo Szydłów można nazwać stolicą polskiej śliwki, to stąd pochodzi od 10 do 20% rocznej produkcji śliwek w Polsce.

Jeśli komuś mało letnich wrażeń, a lubi sport to z pewnością zainteresuje się najstarszą w Polsce, bo już z 35-letnią tradycją, uliczną biegową imprezą sylwestrową, w której biorą udział dzieci, młodzież oraz czołowi zawodnicy z Polski, krajów europejskich, a ostatnio nawet z Afryki.

Bogoria

W gminie Bogoria Góry Świętokrzyskie stykają się z Pogórzem Szydłowskim i Wyżyną Sandomierską. Tak atrakcyjne położenie stanowi doskonały punkt wyjścia do rozwoju turystyki, bo malownicze widoki i możliwości wędrówek skutecznie zachęcają do wizyty w gminie.

Obszar gminy zajmuje południowo-wschodnią część województwa świętokrzyskiego i część makroregionu Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Swoim zasięgiem obejmuje 37 sołectw, rozlokowanych na nieco ponad 123 km².

Silnie urozmaicona rzeźba terenu, przekłada się na znaczne różnice wzniesień. Szczególnie w Paśmie

Wygięzowskim można zaobserwować zagłębienia w kształcie niecek, z których największe odnajdziemy we wsiach Przyborowice i Ceber. Łagodne zbocza i strome stoki dolin urozmaicają z kolei pejzaż Zimnowody i Woli Malkowskiej. Część gminy zajęta przez Wyżynę Sandomierską charakteryzuje falista rzeźba terenu z wąwozami, przepłatanymi strumykami i potokami.

Najważniejszym bogactwem są tu pokłady kamienia budowlanego w rejonie Jurkovic, gdzie wydobywa się dolomity, dolomity margliste i iłowce dolomityczne, używane do produkcji kruszyw, głównie drogowych. Dzięki zawartości tlenu wapnia i tlenu magnezu oraz innych mikroelementów skała z Jurkovic jest wykorzystywana jako surowiec do produkcji

nawozów. W kamieniołomie Budy wydobywane są z kolei wapienie rafowe. Do naturalnych atutów gminy zalicza się również złoża wody oligoceńskiej, piękne lasy, wspaniałe widoki i zdrowe powietrze.

Rozwojowi ruchu turystycznego sprzyja stosunkowo dobra sieć dróg i inicjatywy nastawione na tworzenie infrastruktury rekreacyjnej.

Jednym z obiektów służących turystyce jest pięknie położony zalew u podnóża wzniesienia nazywanego Buczyną, na terenie Jeleniewsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Zamki i pałace

Pałac w Kurozwękach

Pierwszy pałac powstał w rozlewiskach Czarnej przed rokiem 1400. W XV w. został przebudowany i powiększony. Kolejna zmiana nastąpiła około 1500 r. W XVII w. otrzymał formę wczesnobarokową. Jednak ostateczny charakter architektoniczny pałac otrzymał w drugiej połowie XVIII w., kiedy to dokonano rokokowej modernizacji całego zespołu.

W Kurozwękach mieszkały przez kilka stuleci człowieckie rody magnackie: Kurozwęccy, Lanckorońscy, Sołtykowie.

W parku, prostopadle do pałacu, stoją dwa pawilony. Kiedyś były jednakowe, dzisiaj pierwotny kształt zachował prawy. Powstał on w drugiej połowie XVII w., w czasie gdy pałac zamieszkiwali Sołtykowie.

Obecnie Zespół Pałacowy pełni funkcję ośrodka konferencyjnego z 90 miejscami noclegowymi. Atmosfera minionych epok jest dopełnieniem tego, co oferuje piękna okolica, którą podziwiać można jeżdżąc powozem lub konno.

Zwiedzających przyciąga urok i niesamowita atmosfera kompleksu. Każdy znajdzie coś dla siebie, smakosze mogą delektować się wspaniałą kuchnią ze stekiem z bizona, dzieci zobaczą ciekawe zwierzęta w minizoo, miłośnicy historii i architektury chętnie pobłądzą w pałacowych lochach, fascynaci książek Karola Maya, wśród bizonów, poczują namiastkę amerykańskiej prairii, a naśladowcy braci Wright wyruszą w podniebną podróż motolotnią.

Są tu organizowane interesujące imprezy. Najciekawsze z nich to „Dziki Zachód”, kiedy Kurozwęki zostają opanowane przez Indian i kowbojów oraz „Festiwal Konopi”, w trakcie którego można pobłądzić w ogromnym labiryncie wytyczonym pośród pola konopi. W pałacu odbywają się także koncerty muzyki poważnej oraz bale sylwestrowe i karnawałowe.

Zespół Pałacowy Sp. z o.o.
Kurozwęki, ul. Zamkowa 3, 28-200 Staszów
e-mail: recepccja@kurozweki.com
www.kurozweki.com

Pałac w Wiśniowie

Sięgający pierwszej połowy XVIII w. jest niewątpliwie najciekawszym zabytkiem we wsi. Na zwróconym na północ frontonie pałacu widnieją herby Kołłątajów z kotwicą. Bardziej okazałe wygląda jednak południowa fasada gmachu z sześcioma kolumnami. Obecnie mieści się tu szkoła podstawowa i biblioteka publiczna. Wewnątrz zwraca uwagę obszerna barokowa klatka schodowa.

Izba Pamięci Hugona Kołłątaja

W jednym z wyremontowanych pomieszczeń w pałacu znajduje się Izba Pamięci Hugona Kołłątaja. Powstała w 1967 r. dzięki regionaliście Janowi Henrykowi Góralowi, który opiekował się nią do swojej śmierci w grudniu 1984 r. Zgromadzono w niej m.in. bogatą kolekcję publikacji, których autorem jest Hugo Kołłątaj, portretów, książek, fotografii i fotokopii. Można tu też dowiedzieć się wiele o życiu i działalności tego duchownego, pisarza i polityka, który dzieciństwo spędził w pobliskich Nieciestawicach, a szkołę średnią kończył w Pińczowie. Izba posiada także pierwsze wydania głównych dzieł Kołłątaja, różne wydania tekstów Konstytucji 3 Maja, listy Kołłątaja do rodziny, bogatą kolekcję reprodukcji obrazów tematycznie związanych z Kuźnicą, Kołłątajem oraz ludźmi Oświecenia, a także olejną kopię obrazu J. Peszki. Obok pałacu, w odrestaurowanym budynku można przenocować.

Pałac Dzięki w Wiązownicy Kolonii

Eklektyczny pałacyk wzniesiony w 1844 r. z dominującym stylem neogotyckim został zaprojektowany najprawdopodobniej przez Adama Idźkowskiego jako wiejska rezydencja senatora Bazylego Wasilija Pogodina (został on pochowany na miejscowym cmentarzu). Wybudowany został na terenie osady Dzięki i stąd pochodzi jego nazwa. Prowadzi do niego wąwóz nieco przypominający sandomierski wąwóz Królowej Jadwigi. Pałacyk ma powierzchnię 800 m² i jest w nim 26 pomieszczeń. Półokrągłe wejście i okrągła klatka schodowa w kształcie baszty dodają mu uroku i nawiązują do wschodnich budowli. W jednym z wejść zachowały się drzwi pochodzące z XIX w. z herbem pierwszych właścicieli.

W pobliżu głównego budynku jest powozownia, która po wojnie służyła jako obora dla zwierząt. Obok są jeszcze zabudowania gospodarskie i lodownia, w której przechowywano mięso. Z zewnątrz lodownia przypomina wejście do piwnicy w usypanym z ziemi pagórku. Wejście do niej jest ozdobione resztkami miejscowego marmuru. W dół prowadziły najprawdopodobniej nieistniejące już drewniane schody. Na sąsiednim wzgórzu znajduje się dom ogrodnika.

Od 10 lipca 1997 r. pałacyk wraz z budynkami gospodarczymi i przylegającym parkiem (79 arów) przeszedł notarialnie w posiadanie Aleksandra Pietrowa. Do pałacyku prowadzi wąwóz nieco przypominający sandomierski Wąwóz Królowej Jadwigi.

Pałac w Grabkach Dużych

Kilka kilometrów od Szydłowa, w miejscowości Grabki Duże znajduje się późnobarokowy pałac o charakterze orientalnym. Zbudował go kasztelan małopolski Stanisław Rupniewski herbu Śreniawa w 1742 r., po pobycie w niewoli tureckiej. Pałac zaprojektował włoski architekt Franciszek Placidi.

Kasztelan Rupniewski w niewoli przeszedł na islam.

Przywiózł stamtąd sadzonki topoli włoskich, a złośliwi mówią, że także liczne żony, dla których zbudował ten pałac. Według innej wersji imię Rupniewski był kawalerem korzystającym z uciech życia, chętnie otaczającym się pięknymi kobietami. Legenda podaje, że rozpustne życie doprowadziło go do śmierci. Zakochał się on bez pamięci w pewnej pięknej dziewczynie z pobliskiego Szydłowa – wychowanki tamtejszego księdza. Na nic się zdały jednak jego zaloty. Zniecierpliwiony porwał ją i powozem wioząc do pałacu. Rozpędzony powóz wywrócił się jednak, a Rupniewski nabił się na własny kindżał i zmarł.

W 1831 r. budynek został zniszczony, a następnie odbudowany. Uszczerbku doznał także w czasie działań wojennych 1944-45. Po wojnie został zrekonstruowany i służył jako siedziba Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia z Małopolszczy. Po rozwiązaniu tej instytucji, budynek zaczął popadać w ruinę. W 1991 r. zakupił go osoba prywatna i pałacyk został wyremontowany.

Budowla jest dość niezwykła - wzniesiona na planie ośmioboku, mieści na parterze olbrzymią salę

z obudowanymi symetrycznie mniejszymi pomieszczeniami. Pałac posiada także podziemia z systemem korytarzy. Obok niego stoją dwa pawilony, z których jeden służył według tradycji tureckiej za herbaciarnię, drugi zaś przeznaczony był do modlitwy.

Ponieważ budynek jest własnością prywatną, można go oglądać jedynie z zewnątrz.

Zamek w Szydłowie

Budynek zamku królewskiego w Szydłowie znajduje się w obrębie murów miejskich w północno-zachodniej części miasta. Wybudowano go w XIV w. z miejscowego wapienia na rzucie wydłużonego wieloboku. Wcześniej istniał tu zapewne dwór książęcy, o czym może świadczyć pobyt w Szydłowie w 1255 r. Bolesława Wstydliwego ze świtą. Kompleks zamkowy składa się z dwóch członów: północnego - pełniącego funkcje administracyjne i południowego - rezydencji królewskiej. Rezydencja królewska stanowi nierozwiązaną do dziś zagadkę architektoniczną. Połowa

budowli wszystkie obramowania okienne i drzwiowe ma bowiem zwrócone do wewnątrz. Budynek administracyjny został wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego, zaś rezydencja królewska powstała nieco później - zapewne już za Jagiellonów.

Dziś na fundamentach domu północnego stoi sala gimnastyczna. Część południowa udostępniona jest do zwiedzania. W skład kompleksu zamkowego wchodzi także tzw. skarbczyk, w którym znajdują się ekspozycje muzealne i sala tortur.

Pałac Radziwiłłów. Dziś hotel Rytwiany***

Rytwiany zachęcają do wypoczynku w dawnym pałacu Radziwiłłów, rodowej siedzibie Krystyny i Artura Radziwiłłów, ostatnich właścicieli dóbr rytwiańskich, który dziś jest luksusowym hotelem. Oprócz funkcji turystycznej obiekt pełni także funkcję rehabilitacyjną. Funkcjonuje tu zakład rehabilitacji, wyposażony w nowoczesny sprzęt do rehabilitacji osób z dysfunkcją narządu ruchu oraz ze schorzeniami układów krążenia, pokarmowego i oddechowego. Można tu spędzić ciekawie urlop. Hotel dysponuje czterdziestoma miejscami w pokojach jedno-, dwu-, trzy- i czteroosobowych o wysokim standardzie oraz dwoma apartamentami. Nowa część hotelu to 130 miejsc restauracyjnych i 60 miejsc noclegowych, a także bogate zaplecze służące pielęgnacji zdrowia i urody.

Pałac otoczony jest starym zadbanym parkiem. Można tu skorzystać z wielofunkcyjnego boiska, kortu tenisowego, można również wypożyczyć rower, by zwiedzić okolicę. Dodatkowymi atrakcjami są przejażdżki bryczkami, kuligi, zawody wędkarskie i paintball. Gościom spoza regionu hotel proponuje wycieczki krajoznawcze po Górach Świętokrzyskich, do Baranowa Sandomierskiego, Sandomierza oraz Krakowa, Kurozwęk, gdzie można zwiedzić jedyną w Polsce hodowlę bizonów.

Hotel*** Rytwiany, Kompleks Pałacowo-Parkowy
Centrum Biznesu, Zdrowia i Urody
ul. Artura Radziwiłła 19, 28-236 Rytwiany
tel.: 15 864 32 55; 606 691 489
fax: 15 864 32 56
e-mail: hotel@hotelrytwiany.pl
www.hotelrytwiany.pl

W poszukiwaniu ukojenia

Kościół św. Bartłomieja

Jest najcenniejszym zabytkiem Staszowa. Jego powstanie datuje się na XII w. Niestety z najstarszego, drewnianego kościoła nie pozostał żaden ślad; został on spalony w 1241 r. przez Tatarów. Na jego miejscu w latach 1342-1343 wybudowano kościół św. Bartłomieja murowany w stylu gotyckim. Jego fundatorką była ówczesna dziedziczka Staszowa, Dorota Tarnowska. W XVII w. kościół przebudowano. Około 1610 r. dostawiono wieżę, a w latach 1613-1618 kaplicę Matki Boskiej Różańcowej, zwaną także kaplicą Tęczyńskich. Około 1625 r. zostało przebudowane wnętrze wraz z założeniem nowych sklepień i podziałów.

W ciągu wieków świątynia była wielokrotnie przebudowywana i remontowana, w związku z czym obecna forma budynku nie przypomina gotyckiej konstrukcji. O pierwotnym kształcie świadczą mogą jedynie wysokie przypory oraz wyraźnie rysujący się podział na nawę główną i prezbiterium. Wewnątrz kościoła znajduje się unikatowy fresk ze św. Bartłomiejem obdartym ze skóry. Warte uwagi są również bogate sztukaterie w prezbiterium, pochodzące z XVII w. Jest to prawdopodobnie dzieło znanego sztukatora - Falconiego.

Kościół pw. Przemienienia Pańskiego i Świętego Ducha w Wiśniowej

Kościół w Wiśniowej został wybudowany w 1680 r. przez kanclerza koronnego hrabiego Karola Tarła, jako probostwo szpitalne zależne od parafii Kielczyzna. Został konsekrowany przez biskupa sufragana krakowskiego Mikołaja Oborskiego 15 listopada 1681 r. pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego i Świętego Ducha. Od 10 lipca 1810 r., staraniem Rafała Kołłątaja, decyzją ks. Wojciecha Górskiego biskupa kieleckiego została utworzona parafia Wiśniowa. Kościół wybudowano z kamienia na wzgórzu górującym ponad rzeką Kacanką. Świątynia jest orientowana, główne wejście jest od wschodu, drugie od południa. Pod kościołem znajduje się grób, w którym przez długi czas – do 1950 r. spoczywało serce Hugona Kołłątaja. Charakterystycznym elementem architektonicznym jest hemisferycznie sklepione prezbiterium. Ołtarze wykonane są z szarego, kieleckiego marmuru. Główny ołtarz posiada cztery kolumny, między którymi znajdują się posągi świętych Piotra i Pawła. Na górze, pośrodku umieszczona jest rzeźba Jezusa na krzyżu adorowanego przez dwóch aniołów. Na ścianie w prezbiterium znajduje się płyta umieszczona w 1882 r., wykonana z czarnego marmuru, ozdobiona piórem i symbolicznym łańcuchem z napisem upamiętniającym Hugona Kołłątaja. Za nią spoczywa przeniesione z krypty w 1950 r. serce wybitnego twórcy Konstytucji 3 Maja. W nawie głównej, w ołtarzu bocznym po lewej stronie znajduje się obraz przedstawiający Matkę Boską Częstochowską, po prawej św. Antoniego Padewskiego. Dach jest dwuspadowy w stylu wczesnobarokowym. Wysoka ośmioboczna wieżyczka ma sygnaturkę z latarnią o charakterze barokowym. Kościół ostatnio był restaurowany w latach 1990-1991.

Świątynia św. Jana Pawła II w Staszowie

Kościół w obecnej formie zbudowany został w latach 1976-86, jako wotum wdzięczności za uratowanie życia Jana Pawła II po zamachu 13 maja 1981 r. Od 5 maja 2011 r. nosi miano Sanktuarium Modlitwy Jana Pawła II.

Pierwsze wzmianki dotyczące świątyni sięgają roku 1596, kiedy to Andrzej Ciołek wraz ze swoim synem Stanisławem przekształcili drewniany zbór ariański, w katolicki kościół pw. Ducha Świętego.

Po śmierci papieża utworzona została kaplica, w której umieszczono obraz z wizerunkiem Jana Pawła II oraz jego osobisty ornat, подарowany 1 marca 2006 r. przez kard. Stanisława Dziwisza.

Kościół pw. Wszystkich Świętych w Szydłowie

Położony jest malowniczo na wzgórzu poza murami obronnymi. Jego geneza nie jest do końca wyjaśniona, ale powstał najpóźniej w XIV w. W świątyni znajdują się unikatowe polichromie ścienne, które

odkryto w 1946 r. Jest to tzw. „Biblia ubogich”, która niepiśmiennym wiernym objaśniała malowidłami sceny z Nowego Testamentu.

Mimo częściowej przebudowy kościółek zachował charakter gotycki. Posiada prostokątną nawę, prezbiterium krótsze i węższe, przy którym dobudowano później zakrystię. Również późniejszy jest przedsionek przy nawie od zachodniej strony. Dach jest gontowy, a okna ostrołukowe w ciosanych gotyckich oprawach. W kościele znajdują się trzy portale: od południa do nawy - ciosowy, ostrołukowy, profilowany; od zachodu - kamienny, ostrołukowy, z profilowaną arkadą; z prezbiterium do zakrystii - ciosowy, ostrołukowy, z późniejszym stiukowym gzymsem.

Kościół pw. św. Władysława w Szydłowie

Wybudowano go około 1355 r. z cegły, co samo w sobie już jest wyjątkiem, bowiem wszystkie budynki z tamtego okresu są z miejscowego wapienia. Kościół ufundował król Kazimierz Wielki. Pierwotna świątynia wzniesiona była na planie prostokąta z wielobocznym prezbiterium. Sąsiadująca z prezbiterium zakrystia posiada oryginalne, gotyckie sklepienie żebrowe. W okresie renesansu do nawy głównej dobudowano nawę boczną o sklepieniu kolebkowym. Świątynia przez ponad 650 lat swego istnienia podlegała licznym zmianom. W 1630 r. strawił ją pożar, na skutek którego runął dach kryty ciężką, rzymską dachówką oraz sklepienia. Farę odbudowano, jednakże pierwotny wygląd przywrócono jedynie w prezbiterium. Wnętrza otynkowano, zniszczone laskowania okienne usunięto i zastąpiono drewnianymi oknami. Dach pokryto drewnianym gontem. W 1944 r. fara doznała kolejnych dużych zniszczeń wskutek działań frontowych. Spłonął wtedy m.in. dach świątyni. W latach 1945-48 kościół został odrestaurowany. W trakcie renowacji odkryto dwa bogate, gotyckie portale z XIV w. - południowy i zachodni. Dzwonnica przykościelna została zbudowana w 1724 r. na rzucie kwadratowym ze ściami na różnikami. Według jednej z hipotez powstała ona na

skutek przebudowy istniejącej w tym miejscu baszty obronnej. Wskazywać na to mają wąskie, prostokątne otwory strzelnicze i ślady wejścia na poziom chodnika straży, znajdującego się na murach obronnych. Pierwotnie na wszystkich czterech narożnikach dzwonnicy umieszczone były potężne, kamienne rzeźby: Matki Bożej z Dzieciątkiem, św. Jana Chrzciciela, św. Michała i św. Krzysztofa. Wikariówka, a właściwie jej ruiny, znajdują się na południe od kościoła parafialnego, przy murze obronnym. Był to gotycki budynek z nadbudowanym później piętrem. Zbudowano go prawdopodobnie na przełomie XIV i XV w. Zachowane wejście do piwnic posiada odrzwia ciosowe, ostrołukowe. Budynek został zniszczony podczas bombardowania w 1944 r.

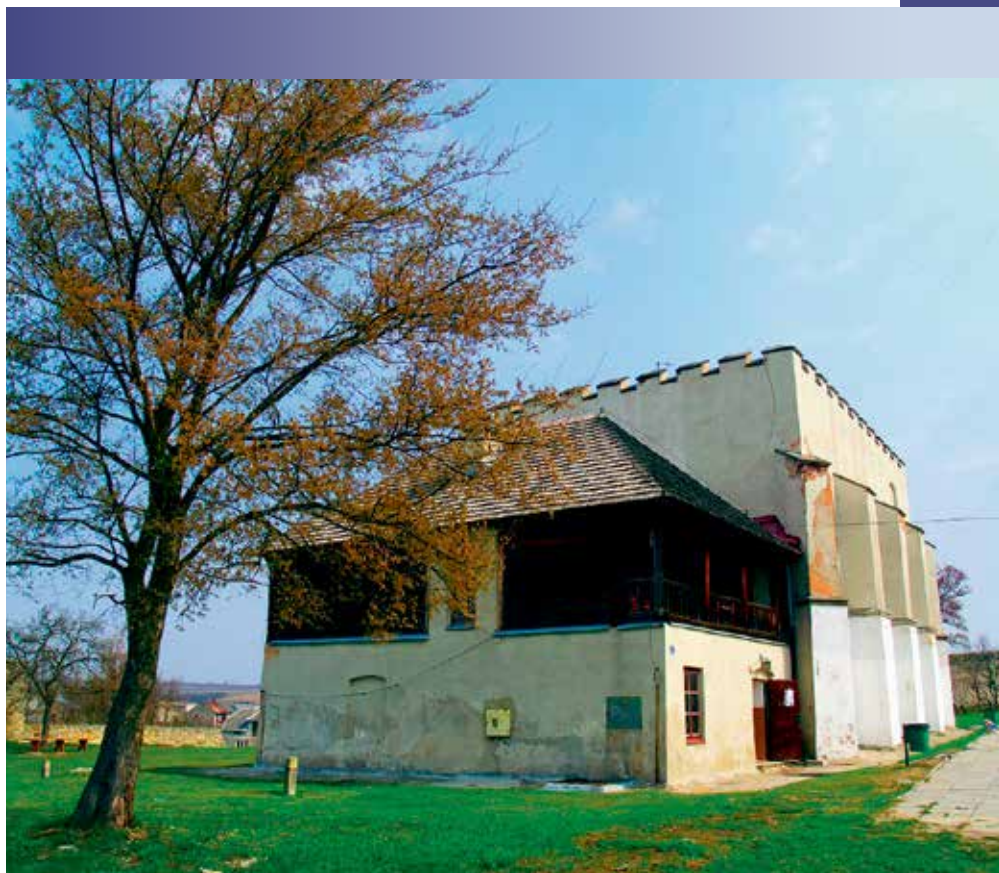
Obok cmentarza parafialnego w Szydłowie, poza murami miejskimi, znajdują się ruiny dawnego kościoła pw. Ducha Świętego oraz szpitala dla ubogich i starców. Kościół jednonawowy z zakrystią, późnogotycki został zbudowany na początku XVI w. z kamienia. Na froncie dobudowano dwa skrzydła szpitalne. Zespół ten po raz pierwszy wzmiankowany był w 1529 r. Szpital funkcjonował do XVIII w. Lustracja z 1789 r. wspomina już o kościele bez dachu, który od „ognia piorunowego” został zniszczony. Budynek jeszcze po II wojnie światowej służył za schronienie dla bezdomnych.

Synagoga w Szydłowie

W północnej części Szydłowa, w obrębie murów obronnych, znajduje się synagoga (bożnica). Zbudowano ją w latach 1534-1564, co czyni ją jedną z najstarszych w Polsce. Obiekt ma charakter późnogotycki murowany z kamienia łamanego, otynkowany, z elewacją oszkarpowaną, zakończoną późnogotyckim gzymsem kapnikowym. Ściany grube na około dwa metry, zwieńczone murem attykowym z blankami kryjącymi dach, tworzą z synagogą małą warownię. W istocie jest to synagoga o charakterze obronnym. Okna zamknięte są półkolistym łukiem. Od zachodu dobudowano piętrową przybudówkę, mieszczącą niegdyś na piętrze babiniec. Sala modlitw

zamykana żelazną furtą, obniżona w stosunku do poziomu ulicy, jest sklepiona kolebkowo z lunetami i pokryta późnorenesansową, stiukową dekoracją. W ścianie wschodniej znajduje się wmurowany aron ha-kodesz z początku XVII w., do którego prowadzą kamienne schodki. Nad wnęką jest hebrajska inskrypcja. Przy wejściu na salę modlitw znajdują się dwie wnęki. Jedna mieściła lawaterz, druga skarbonkę. W synagodze ma obecnie siedzibę Gminne Centrum Kultury. W głównej sali znajduje się rodzaj

muzeum z eksponatami związanymi z kulturą żydowską: w szczególności przedmiotami i księgami religijnymi. Są tutaj także dzieła wybitnego polskiego rzeźbiarza prof. Kazimierza Gustawa Zemły: czterometrowy posąg Mojżesza „Dekalog” i rzeźba „Dawid Psalmista”, a także płaskorzeźby w brązie „Wrota do Przeszłości”. Cykl 18 płaskorzeźb przedstawiających sceny ze Starego Testamentu, to dar dla Szydłowa od Fundacji „Karta z Dziejów”.

Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Bogorii

Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy należy do najcenniejszych zabytków architektury sakralnej ziemi sandomierskiej. Jego wartość podnosi bogate i jednorodne wyposażenie wnętrza. Wzrok przyciąga potężny ołtarz główny zajmujący całą ścianę prezbiterium.

Na tle rozłożystego płaszcza zwieńczonego na szczycie ołtarza kompozycją przedstawiającą Trójcę Świętą, centralnie wkomponowany jest słynący łaskami obraz Matki Boskiej Bogoryjskiej.

Dominantę architektoniczną ołtarza tworzą cztery kolumny, a umieszczone między nimi pilastry, choć to już zmatowiałe lustra, to potęgują blask cudownego obrazu. Całość kompozycji ołtarzowej utrzymana jest w ciemnozielonej tonacji. Wnętrze przestronnej nawy organizują cztery rokokowe ołtarze boczne, utrzymane w tym samym charakterze co ołtarz główny. Pierwszy po prawej stronie to ołtarz z obrazem świętej Tekli, a nad nim obraz świętego Jana Nepomucena. Naprzeciw po lewej stronie jest ołtarz poświęcony Michałowi Archaniołowi. Następne dwa ołtarze znajdują się bliżej chóru. Po prawej stronie

ołtarz poświęcony świętemu Antoniemu. Na ołtarzu stoi relikwiarz świętego Antoniego. Ołtarz z lewej strony przedstawia świętą Helenę, a nad nim można zobaczyć rzadki w ikonografii kościelnej wizerunek błogostawionego Michała Giedroycia, patrona kanoników regularnych.

Należy też wspomnieć o jedynej bocznej kaplicy w tym kościele, która jest poświęcona świętej Annie. W kaplicy gromadzone były bogate zbiory biblioteczne.

W podobnym stylu jest utrzymany chór muzyczny i oryginalne organy. Podanie głosi, że to jeden z kanoników regularnych rzeźbił chór, ambonę i ołtarz świętej Heleny.

W czasie ważniejszych uroczystości religijnych w Bogorii: w czasie procesji Bożego Ciała, rezurekcji, a także podczas odsłaniania obrazu Matki Bożej Pocieszenia używane były i są nadal dwa zabytkowe kotły miedziane - instrumenty perkusyjne.

Działalność kanoników regularnych i rozwój kultu w sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia nie byłaby możliwa bez ofiarności fundatorów świątyni i klasztoru: Krzysztofa Podlęskiego i Michała Konarskiego.

Pierwszego z nich - Krzysztofa Podlęskiego i jego

żonę oraz rodzinę upamiętnia umieszczony po lewej stronie głównego ołtarza piętrowy późnorenansowy nagrobek.

Michała Konarskiego, kasztelana sandomierskiego upamiętnia wmurowana w prezbiterium, po prawej stronie wielkiego ołtarza płyta marmurowa z napisem.

Pokamedulski zespół klasztorny w Rytwianach

Sarmacka perła w rytwiańskim lesie, Pustelnia Złotego Lasu, sanktuarium ciszy – te i inne nazwy nosi pochodzący z XVII w. klasztor pokamedulski w Rytwianach.

To najcenniejszy zabytek gminy Rytwiany. Ten barokowy kościół znany jest szeroko niemal w całej Europie. W 1621 r. Jan Magnus Tęczyński, właściciel okolicznych dóbr sprowadził tutaj braci kamedułów i ufundował im kościół, klasztor oraz domki-cele, jako że był to typowy zakon kontemplacyjny. Izolacja leśna uratowała ten obiekt od zniszczeń i większych przekształceń. Wnętrze kościoła to prawdziwy skarb sztuki XVII w. Ozdabiają go obrazy i malowidła ścienne autorstwa ojca Venante de Subiaco, wło-

skiego malarza i przeora zakonu w latach 1629-1632 oraz znajdujące się w budynku przyklasztornym, tzw. eremie Tęczyńskiego, dekoracje stiukowe wykonane przez Giovanniego Babbistę Falconiego. Przez 200 lat wokół kościoła było 16 eremickich domków. Dziś dwa eremy i dwa skrzydła klasztoru zostały już odbudowane. Mogą z nich korzystać osoby pragnące chwil samotności, wyciszenia i kontemplacji.

W 1973 r. na terenie klasztoru powstały zdjęcia do serialu „Czarne chmury” w reżyserii Andrzeja Konica.

Jedną z ciekawostek jest ukryta w jednej z klasztornych szaf tajemnicza woskowa rzeźba - pośmiertna maska chłopki, z pochodzenia Włoszki - Dziulanki, ukochanej magnata Opalińskiego, który dla niej popełnił megalomanię. W kryptach pod kościołem znajdują się groby zakonników, w kapitularnym grobowcu rodziny Radziwiłłów, a w podziemiach kaplicy pw. św. Romualda - sarkofag Stanisława Łukasza Opalińskiego.

Klasztor Pokamedulski w Rytwianach jest jedynym, powszechnie dostępnym tego typu klasztorem w Polsce, który zachował się w stanie najbardziej zbliżonym do pierwotnej, siedemnastowiecznej formy. Położony wśród gęstych lasów, na leśnej polanie, z dala od zgiełku, jest idealnym miejscem na chwilę kontemplacji.

Przy klasztorze działa Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach, pierwsze w Polsce centrum terapeutyczne, powstałe na bazie pokamedulskiego klasztoru.

Ośrodek oferuje wypoczynek zgodny z zakonną regułą, opartą na trzech podstawowych filarach: milczeniu, kontemplacji i samotności. Osoby zagrożone skutkami cywilizacji (pracoholizmem, zakupoholizmem, siecioholizmem itp.) mogą tu poddać się terapii SPeS, czyli salus per silentium (zdrowie przez ciszę). Dla każdego z gości terapeuci zajęciowi wspólnie z psychologami opracowują indywidualny program.

Położone głęboko w lesie, trzy kilometry od najbliższej miejscowości, centrum relaksacji Pustelnia

Złotego Lasu to idealne miejsce na wypoczynek z rodziną, spotkanie biznesowe lub wykwintną kolację w klimacie siedemnastowiecznego klasztoru.

Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach
ul. Klasztorna 25, 28-236 Rytwiany
tel./fax: 15 864 77 95
e-mail: pustelnia@pustelnia.com.pl
www.pustelnia.com.pl

Dom i Biblioteka Sichowska im. Krzysztofa i Zofii Radziwiłłów w Sichowie Dużym

W Sichowie Dużym w gminie Rytwiany warto zauważyć pałacyk z 1809 r., położony w pięknym parku z dala od głównych arterii komunikacyjnych. Początkowo był siedzibą Adama Potockiego, kolejno zaś hr. Artura Potockiego, Macieja Radziwiłła, a następnie stał się siedzibą rodową ostatnich właścicieli

Sichowa Krzysztofa i Zofii Radziwiłłów. W 1940 r. pałac był schronieniem dla profesorów wyższych uczelni. Mieszkali tu m.in. Tadeusz Estrach i Jan Parandowski. W stosunkowo niezłym stanie zachowała się murowana kapliczka ogrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX w.

Spadkobierca ostatnich właścicieli Sichowa zrekonstruował pałac i odtworzył charakter pejzażowego parku, a dawne pomieszczenia gospodarcze zostały przeznaczone na urokliwy pensjonat z 13 pokojami. Powstała tu również ogólnodostępna biblioteka i czytelnia, gdzie można przyjąć i oddać się lekturze. W odbudowanej rezydencji radziwiłłowskiej, poza częścią mieszkalną, wydzielone zostały pomieszczenia na potrzeby ośrodka pracy twórczej dla artystów i ludzi nauki. Często odbywają się tutaj różnego rodzaju wydarzenia promujące kulturę i historię regionu świętokrzyskiego.

W rytmie
historii i tradycji

Dzień Chleba

Co roku pod koniec sierpnia miasto i gmina Staszów zapraszają rolników z całej gminy do obchodów Dnia Chleba i dożynek. Wydarzenie to ukazuje symbolikę chleba, tradycję jego wypieku i towarzyszące mu obrzędy. Na stoiskach można degustować wyroby piekarzy z regionu, a także podziwiać rękodzieło artystyczne. Podczas uroczystości odbywa się także konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Na najmłodszych zaś czekają różne atrakcje. Imprezę uatrakcyjni koncert w wykonaniu gwiazd estrady.

Dziki Zachód w Kurozwękach

W lipcu w Zespole Pałacowym w Kurozwękach odbywa się impreza plenerowa utrzymana w klimacie westernu pod nazwą Dziki Zachód. Tuż obok jedynego w Polsce stada bizonów amerykańskich swoją wioskę rozbijają Indianie, a obok bawią się kowboje.

Na gości czeka wiele różnych atrakcji m.in. występy artystów i koncerty zespołów muzycznych.

Szklarki w Sielcu

To impreza, na której można zobaczyć jedyny na świecie pokaz wytopu szkła metodami tradycyjnymi. Coroczny festyn organizowany jest na przełomie czerwca i lipca przez Hutę Szkła Gospodarczego Tadeusza Wrześniaka. Szklarkom towarzyszy świątokrzyska ścieżka huculska, na której odbywają się zawody jeździeckie i konkursy w powożeniu.

Turniej Rycerski o Miecz Króla Kazimierza Wielkiego w Szydłowie

W Szydłowie corocznie odbywają się dwie imprezy plenerowe. Turniej Rycerski o Miecz Króla Kazimierza Wielkiego nawiązuje do średniowiecznej genezy Szydłowa. Podczas turnieju obejrzeć można kolorowe parady rycerskie, efektowne walki rycerskie, pokazy

kaskaderów konnych, teatr ognia, bitwę o zamek, pokazy strzeleckie z łuków i kusz, pokazy ręcznej broni palnej i artyleryjskiej. Zwycięzca turnieju otrzymuje miecz królewski.

Święto Śliwki w Szydłowie

Podczas Święta Śliwki prezentowanych jest kilkanaście odmian tych owoców i najróżniejsze dania, które można z nich wykonać. Każdą z odmian można skosztować, a goście są także zachęceni do częstowania się smakołykami ze śliwkami. W trakcie imprezy prezentowany jest starodawny pokaz suszenia śliwek. Nie brakuje, rzecz jasna, śliwownicy z Szydłowa, która szybko zyskuje uznanie nie mniejsze niż śliwowica z Łącka. Podczas Święta Śliwki przygotowany jest bardzo atrakcyjny program artystyczny, który kończy zazwyczaj występ gwiazdy estrady.

Święto Pieroga w Wysokach Średnich

W lipcu w Wysokach Średnich w gminie Bogoria organizowane jest doroczne Święto Pieroga. Na imprezie można spróbować kilkudziesięciu rodzajów wymienionych pierogów oraz innych lokalnych przysmaków. Festynowi towarzyszą: konkurs kulinarny na najlepsze pierogi, atrakcje dla dzieci i dorosłych oraz zabawa taneczna.

Wojewódzkie święto ekologii

Od 2007 r. zawsze w sierpniu, w Bogorii organizowana jest impreza plenerowa pod nazwą Wojewódzkie Dożynki Ekologiczne. Podczas festynu promowane są produkty ekologiczne, potrawy lokalne, rzemiosło i rękodzieło ludowe. Zabawie towarzyszy piknikowa atmosfera, bogaty program artystyczny i możliwość degustacji lokalnych produktów kulinarnych. W 2014 r. świętu ekologii towarzyszyły dożynki powiatu ptaszowskiego i gminy Bogoria.

Swojskie klimaty

Śliwka Szydłowska

Okolice Szydłowa od zawsze słynęły ze śliwek, a szczególnie z jednej odmiany – damachy, która rośnię w każdym przydomowym ogrodzie. Po zbiorach część owoców suszono je tradycyjnym sposobem „na laskach”, który to zwyczaj właściwy jest tylko dla okolic Szydłowa. Polegało to na tym, że w ziemnych wykopach rozpalano ogień, a na górze kładziono „laski”, czyli długie leszczynowe pręty, na które wysypywano owoce (suszono w ten sposób także jabłka czy gruszki). Palono tylko drewnem liściastym – głównie dębiną i buczyną. Taki tradycyjny sposób suszenia przetrwał do dzisiaj, zmieniły się tylko same laski, bo aby ususzyć jak najwięcej owoców stosuje się suszarnie piętrowe. Suszone śliwki doskonale nadają się do długiego przechowywania i wykorzystania w potrawach wigilijnych takich jak kasza ze śliwkami czy kompot z suszu.

Wigilijna kasza jęczmieńna ze śliwkami

Składniki:

3 litry wody

30 dag kaszy jęczmieńnej

0,5 kg suszonych śliwek damach

6 łyżek miodu

1 łyżka powideł śliwkowych

szczypta soli

Śliwki należy wypłukać, moczyć w wodzie około godziny, a następnie gotować. Gdy trochę się podgotują należy dodać uprzednio wypłukaną kaszę i gotować na bardzo małym ogniu, niemal prażyć. Prażenie polega na tym, że garnek z kaszą nie gotuje się bezpośrednio nad ogniem, tylko stawia się go na metalowej płytce. W trakcie prażenia rozgnieść śliwki tłuczkiem do ziemniaków i dalej prażyć ciągle mieszając, aby zapobiec przypaleniu. Prażenie musi trwać dotąd aż kasza dobrze się rozklei. Na koniec dodać miód i łyżkę powideł, wymieszać i odstawić do ostygnięcia. W razie gdyby potrawa była za tęga, dolać gotowanej wody, wymieszać i jeszcze trochę prażyć. Można podawać na ciepło lub na zimno.

Burocorz bogoryjski

Słodkawy placek wytwarzany z buraków cukrowych. Burocorz bogoryjski od czasów przedwojennych, przygotowywany był zazwyczaj podczas wypieku chleba co najmniej raz w tygodniu. Spożywany był jako potrawa obiadowa lub słodki dodatek. Szczególnie chętnie zjadany był przez dzieci. Obecnie burocorza piecze się tylko okazjonalnie, głównie podczas organizowanych przez gminę oraz województwo uroczystości.

Chleb orkiszowy

Pięknie pachnie i wybornie smakuje, a w dodatku, jak inne wyroby z mąki orkiszowej jest zdrowy. Gospodarstwo z Jasienia Ekorab oferuje również ekologiczne materace i poduszki, a produkty tu wytwarzane były wielokrotnie wyróżniane i nagradzane.

Pasztet kurozwęcki

Zwany przez miejscowych „pasztetem pałacowym” wykonany jest zgodnie z recepturą pochodzącą z XIX w. Łączy w sobie tradycyjne smaki polskiej i francuskiej kuchni.

Salceson kurozwęcki

Jest wyrobem podrobowym, produkowanym w Kurozwękach przez rodzinę Mazurów. Salceson ma tradycyjny kształt i wygląd nadany przez ścianki żołądka wieprzowego, w którym jest wytwarzany. Z obydwu stron osłonki żołądka są związane nicią bawełnianą lub lnianą. Produkt wpisany na listę produktów tradycyjnych.

Gospodarstwo Ekoagroturystyczne Ekorab
Jasień 59, 28-200 Staszów
tel.: 603 560 975, 601 340 206
e-mail: erazmuz@o2.pl
www.ekorab.pl

Agroturystyka Joanna Bania
Kurozwęcki
ul. Kościelna 1/B 28-200 Staszów
tel.: 15 866 72 94, 601 497 294
e-mail: baniajoanna@gmail.com
www.agrobania.nocujmy.pl

Mazur Małgorzata Gospodarstwo Agroturystyczne
Kurozwęcki
ul. Kościelna 1 a, 28-200 Staszów
tel.: 15 866 73 02
e-mail: megi1958@op.pl

Tradycyjne pieczywo z Woli Wiśniowskiej

Tradycyjna piekarnia Barbary i Mariana Sroków od dziesięcioleci oferuje smaczne pieczywo. Szczególnie polecane są wypieki regionalne: chałka pleciona, chleb wólecki, chleb wólecki żytni i ciasto drożdżowe. Ciekawostką są bardzo smaczne pieczone pierogi z kapustą i grzybami. Chleb wólecki w 2010 r. zajął drugie miejsce w konkursie „Nasze Kulturalne Dziedzictwo”.

Tomaz Klimek
Wola Wiśniowska 36, 28-200 Staszów
e-mail: tklimek@poczta.onet.pl

Tradycyjne wędliny wiejskie

Wyroby domowe wykonywane są w oparciu o najstarsze tradycyjne receptury. Wyśmienite kielbasy, boczki i salcesony szynkowe sprzedawane są w wielu sklepach na terenie województwa świętokrzyskiego.

Zakład Uboju i Produkcji Wędlin Gajek Teresa
Wola Wiśniowska 83 C, 28-200 Staszów
tel.: 15 866 80 18

Prosiak Stefanek dziadka Michała ze Stefanówka

Wyjątkowy smak ta potrawa zawdzięcza delikatnym składnikom, wielu przyprawom ziołowym oraz niepowtarzalnemu farszowi. Prosiak pieczony jest w gospodarstwie Jacka Maruszewskiego według przepisu dziadka Michała.

Jacek Maruszewski
Stefanówek, 28-200 Staszów
tel.: 15 866 70 92

Znane i nieznane

Labirynt w Kurozwękach

Co roku od lipca do października w Kurozwękach można gubić się i odnajdywać w największym w Polsce labiryncie. Wykonany jest on w polu obsiewanym kukurydzą i koniopią włóknistą.

Hodowla bizonów

Wyjątkową atrakcją zoologiczną ziemi staszowskiej jest jedyne w Polsce stado bizonów amerykańskich. Hodowla jest prowadzona od 2001 r. przy Zespole Pałacowym w Kurozwękach. Stado, dwadzieścia jałówek i dwa byki, zostało sprowadzone z Belgii, obecnie liczy ponad 80 sztuk i stale się powiększa. Każdego roku wiosną można zobaczyć na łące za kurozwęckim pałacem malutkie bizonięta. Dodatkową atrakcją jest oglądanie stada podczas spaceru, z bryczki albo z wnętrza wozu „safari bizon”, który wjeżdża pomiędzy bizona. Dań z mięsa tych zwierząt można natomiast skosztować w pałacowej kuchni.

Golgota w Jasieniu

Tworzą ją trzy wysokie, drewniane krzyże ustawione na wzniesieniu, górujące nad całą okolicą. Krzyże zostały postawione tutaj 26 października 1994 r. Najwyższy ma około 14 metrów wysokości, dwa niższe po około 9 metrów. Pod nimi znajdują się wielkie głązy wapienne i piaskowce zniszczone z pobliskich pól oraz ławki, na których można odpocząć. Co roku, w przedostatnią niedzielę maja odbywa się tu droga krzyżowa - procesja pamięci tych wszystkich, którzy polegli na tym terenie podczas II wojny światowej. U podnóża tego wzniesienia kręcony był ostatni odcinek „Czarnych chmur”.

Fajka stambułka

Staszów słynął niegdyś z wyrobów ceramicznych. Najbardziej znanym towarem eksportowym były fajki zwane „stambułkami”, produkowane na rynki bliskowschodnie. Tam wykorzystywano je do palenia opium.

Rekreacja i aktywny wypoczynek

Golejów

Kąpielisko i ośrodek wypoczynkowy położone wśród lasów, zaledwie 3 km od centrum Staszowa. Połączony kanałami kompleks pięciu stawów wraz z leżącymi w pobliżu kolejnymi mniejszymi stawami stanowi dużą atrakcję turystyczną. Latem można się tu opalać na piaszczystej plaży, korzystać z wypożyczalni sprzętu wodnego, restauracji i ośrodków wypoczynkowych.

Chańcza

Duży zbiornik zaporowy o powierzchni ok. 340 ha i głębokości do 11 m położony 14 km od Staszowa, na terenie gmin Szydłów, Staszów i Raków. Wokół jest wiele ośrodków wypoczynkowych, wypożyczalni sprzętu wodnego i miejsc biwakowych, a w pobliskich Korytnicy, Katuszowie i Jasieniu można skorzystać z oferty gospodarstw agroturystycznych.

Zalew Buczyzna w Bogorii

Jednym z obiektów służących turystyce jest zalew w Bogorii - zbiornik retencyjny, który został oddany do użytku w październiku 2011 r. Pięknie zlokalizowany zalew, położony jest u podnóża wzniesienia nazywanego Buczyną na terenie Jeleniewsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Gospodarstwo Rybackie Rytwiany Wacław Szczoczarz

W stawach o powierzchni 180 ha hodowane są ryby słodkowodne: karpie, amury, szczupaki, liny i karsie. Prowadzona jest sprzedaż lokalna, ale można też umówić się na wędkowanie. Gospodarstwo Rybackie zaopatruje sklepy wielkopowierzchniowe i związki wędkarskie. Rytwiańskie karpie hodowane są w harmonii z naturalnym środowiskiem i zgodnie z dobrą praktyką rybacką, cenione są za doskonały smak.

Gospodarstwo Rybackie w Rytwianach
Wacław Szczoczarz
tel.: 606 499 449
e-mail: waclaw_szczoczarz@wp.pl

Korytnica

Korytnica to niewielka miejscowość położona w pobliżu zalewu Chańcza. Sąsiedztwo zalewu, rzeki Czarnej oraz lasów przyczyniło się do rozwoju agroturystyki w tej miejscowości, a także w sąsiednim Katuszowie. Jest tutaj kilkanaście gospodarstw agroturystycznych zrzeszonych w Stowarzyszeniu Gospodarstw Gościennych „Nad Zalewem Chańcza”.

SGG „Nad Zalewem Chańcza”
Korytnica 46, 28-225 Szydłów
tel.: 41 354 51 65

Klub Rowerowy PTTK

Przy Kole Grodzkim Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego w Staszowie działa bardzo prężny klub rowerowy. W bogatym kalendarzu imprez znaleźć można liczne oferty atrakcyjnych rajdów i wycieczek po ziemi staszowskiej i nie tylko.

Koło Grodzkie PTTK w Staszowie
ul. Szpitalna 36, 28-200 Staszów
tel.: 604 220 998
e-mail: biuro@pttkstaszow.info
www.pttkstaszow.info

Szlak Przygody – Kraina Kultur

Przez teren LOT „Czym chata bogata” przebiega odcinek Szlaku Przygody, tzw. Kraina Kultur. Przemierzając ten szlak możemy bliżej poznać przeszłość regionu, wpływ kultury żydowskiej, ariańskiej czy tatarskiej na ten teren. Znajdują się tu m.in. takie obiekty jak: Muzeum Świętokrzyski Sztetl w Chmielniku, Zespół Pałacowy w Kurozwękach oraz synagoga w Szydłowie.

SZLAK ZIELONY PTTK: CHAŃCZA - PIELASZÓW (111 km) - Chańcza PKS - Korytnica PKS (5,0) - Kurozwęki PKS (10,0) - Staszów PKS (17,0) - Golejów (21,0) PKS - Rytwiany (24,0) - Połaniec (40,0) PKS - Ossala (53,0) - Niekrasów (55,0) - Osiek PKS (62,0) - Sulistawice PKS (71,0) - Klimontów PKS (81,0) [skrzyżowanie ze szlakiem czerwonym] - Góry Pęchowские (86,0) - Goźlice (91,0) - Kleczanów (101,0) - Międzygórz (104,0) - Dobrocice (108,9) - Pielaszów (111,0) skrzyżowanie ze szlakiem niebieskim.

Małopolska Droga Świętego Jakuba

Prowadzi z Sandomierza przez: Klimontów, Katuszów, Szydłów, dalej przez Szczaworyż, Wiślicę, Skalbmierz, Pałecznice, Niegardów, Więclawice

Stare do Krakowa, gdzie łączy się z jedną z najstarszych europejskich dróg pielgrzymkowych Via Regia biegnącą dalej przez Olsztyn, Wrocław, Drezno, Lipsk, Frankfurt nad Menem, Kolonię, Akwizgran, Brukselę, Paryż, Orlean, Bordeaux, Pampelune, Burgos aż do grobu świętego Jakuba w Santiago de Compostela.

Na terenie Lokalnej Organizacji Turystycznej Droga św. Jakuba przebiega przez Smerdynę, Łukawicę, Wiśniową (możliwy nocleg), Wiśniową Poduchowną, Sztombergi, Poddębówiec Leśniczówkę, Nowakówkę, Jasień, Katuszów, Szydłów, Solec.

Kajakiem z Rytwian do Połańca

Przepływająca przez Staszów, Rytwiany i Połaniec rzeka Czarna ma długość 61 km. Obejmuje obszar o powierzchni ok. 1377,8 km² i jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Jej źródła znajdują się w obrębie torfowiskowego rezerwatu Białe Ługi, u podnóża Stołowej Góry Pasma Cisowskiego, w południowo-wschodniej części Gór Świętokrzyskich. Nazwa rzeki pochodzi od zabarwienia piasku dennego, którego uwodnione tlenki żelazowo-manganowe tworzą brunatne otoczki na ziarnkach piasku.

Szlak kajakowy i utworzona wzdłuż niego ścieżka ekologiczna - to nowe atrakcje turystyczne, z których

będą mogli korzystać turyści odwiedzający powiat staszowski. Inicjatorem projektu, w ramach którego powstały oba produkty jest Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Wisły”.

Szlak kajakowy ma długość ok. 20 km. Rozpoczyna się w Rytwianach, na rzece Moczydlnicy, będącej lewym dopływem Czarnej, a kończy w miejscowości Winnica pod Połańcem. Przybliżony czas spływu wynosi od 8 do 12 godzin. Uwarunkowane jest to m.in. poziomem wody w rzece, ilością przeszkód naturalnych czy też doświadczeniem uczestników spływu.

Zielone świętokrzyskie

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Golejów

Zespół ten powstał w 2003 r. Znajduje się na skraju lasu w bezpośrednim sąsiedztwie leśniczówki Golejów, na terenie Staszowa. Obejmuje obszar o powierzchni 1,41 ha. To starodrzew sosnowo-dębowy, który jest elementem dawnych naturalnych lasów. Znajdujące się tutaj dęby mają od 140 do 150 lat i osiągają wysokość do 24 m.

Ścieżka Edukacji Leśnej w Czernicy

Wypoczynkowi połączonemu z edukacją służy Ścieżka Edukacji Leśnej w Czernicy. Na wytyczonych trasach zaplanowano 19 przystanków omawiających życie lasu, cele gospodarki leśnej i zadania leśnika. Ponadto odwiedzających nasze tereny czeka blisko 170 zabytków przyrody. Na początku ścieżki znajduje się wiata, gdzie można zorganizować ognisko. Istnieje też możliwość obsługi zorganizowanych grup młodzieży. Ścieżkę prowadzi Nadleśnictwo Staszów.

Pływająca wyspa

Na jednym z golejowskich śródleśnych stawów podziwiać można pływającą wyspę, która przemieszcza się w zależności od kierunku wiatru. Porośnięta jest bogatą roślinnością bagienną, w tym rosiczką. Powierzchnia wyspy jest bardzo grząska i niebezpieczna, dlatego nie zalecamy wchodzenia na nią.

Jaskinia pod Świecami w Podmaleńcu

Obiekt ten leży na terenie okresowo eksploatowanego kamieniołomu wapienia detrytycznego, w jego zachodniej ścianie. Jaskinia ma liczne odnogi o łącznej długości 106 m. Przypuszcza się, że powstała na skutek zawalenia się kawern. Swoją nazwę zawdzięcza charakterystycznym formom krasowym tzw. świecom, które mają kilka metrów długości i znajdują się w stropie obiektu, a także w ścianach kamieniołomu. Jaskinię zamieszkują liczne gatunki nietoperzy m.in. nocek duży, nocek rudy i gacek brunatny. Jest niedostępna do zwiedzania.

Grota Zbója Szydły w Szydłowie

Pod kościółkiem Wszystkich Świętych, znajdują się jaskinie, w których według legendy mieszkał zbój Szydło – legendarny założyciel Szydłowa. Obok wzdłuż ulicy Kazimierza Wielkiego na długości około 200 m ciągnie się piękne odsłonięcie wapieni będące pomnikiem przyrody.

Prastare łupki w Katuszowie

Pomnikiem przyrody nieożywionej jest także odsłonięcie łupków kambryjskich w Katuszowie. To najstarsze odsłonięcie skalne w Górach Świętokrzyskich liczy sobie 570 mln lat!

Diabelski kamień

Ogromny głaz, który według legendy rozwścieczony diabeł chciał zrzucić na położony tuż obok kościół w Kurozwękach.

Rezerwat przyrody Dzikie Stawy

Leśno-wodny rezerwat przyrody Dzikie Stawy znajduje się w miejscowości Grobla. W skład rezerwatu wchodzi jezioro potorfowe, powstałe na bazie krasowej doliny, otoczone dzikimi, podmokłymi łąkami oraz pięknym, modrzewiowym lasem ze wspaniałymi okazami modrzewia europejskiego, osiągającymi ponad 35 m wysokości. Teren rezerwatu zamieszkują m.in. kormorany, perkozy, czarne bociany oraz czaple, wydry i borsuki. Rezerwat powstał w celu ochrony ponadstuletnich drzewostanów modrzewiowych oraz jeziora potorfowego z chronionymi gatunkami flory i fauny.

Informacje praktyczne:

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
Zespół Pałacowy Sp. z o.o. Kurozwęki
ul. Zamkowa 3
28-200 Staszów
tel.: 15 866 74 07
e-mail: pcit@kurozweki.com
www.staszow.travel

Urząd Miasta i Gminy Staszów
ul. Opatowska 31
28-200 Staszów
tel.: 15 864 20 14, 15 864 83 05
e-mail: promocja@staszow.pl
www.staszow.pl

Urząd Gminy Szydłów
ul. Rynek 2
28-225 Szydłów
tel./fax: 41 354 51 25
e-mail: gmina@szydlow.pl
www.szydlow.pl

Urząd Gminy Bogoria
ul. Opatowska 13
28-210 Bogoria
tel.: 15 867 40 86
e-mail: urzad@bogoria.pl
www.bogoria.pl

Punkt Informacji Turystycznej LOT
ul. Parkowa 6
28-200 Staszów
pn.-pt. 8.00-16.00

Punkt Informacji Turystycznej w Szydłowie
ul. Targowa 3
28-225 Szydłów
tel.: 41 354 53 13
e-mail: gck@szydlow.pl

www.staszow.travel

- kościół
- akwen
- atrakcje przyrodnicze
- góry
- pałac
- hodowla bizona
- zamek
- krzyże

Wydawca:

Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
ul. Ściegiennego 2/32, 25-033 Kielce, tel.: 41 361 80 57
e-mail: rot@swietokrzyskie.travel, www.rot.swietokrzyskie.travel

Opracowanie tekstów:

UG Bogoria: Damian Grudzień, UG Szydłów: Piotr Walczak, UMiG Staszów: Ireneusz Kapusta i Ewa Kondak

Autorzy fotografii:

M. Achtel, A. Benicewicz-Miazga, A. Drzewiecka, I. Kapusta, K. Pęczalski, A. Śmiątek, P. Walczak oraz archiwum UMiG Staszów, UG Bogoria, gospodarstwo Ekorab, ROT WŚ

Redakcja tekstu i korekta:

Agata Kulczycka

Opracowanie graficzne:

Magdalena Nowak-Harko; Eureka Plus Agencja Reklamy

Skład i przygotowanie do druku:

Eureka Plus Agencja Reklamy, ul. 3 Maja 11, 35-030 Rzeszów

Realizacja wydawnicza Eureka Plus Agencja Reklamy, 2015

ISBN 978-83-64233-61-6

Eureka Plus

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt „Turystyczna promocja regionu świętokrzyskiego poprzez produkcję audiowizualną, PR, reklamę oraz inne nowoczesne instrumenty i narzędzia” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013

...dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego...

